

2610369445

Obsah

Použité zkratky

15

Předmluva

19

1 Úvod

23

1.1 Historie výzkumu umělých neuronových sítí	24
1.2 Současný stav výzkumu ve světě i u nás	26
1.3 Výhody a nevýhody používání umělých neuronových sítí	27

2 Základní pojmy

29

2.1 Matematické minimum	29
2.1.1 Základní pojmy z reprezentace vektorového prostoru	29
2.1.2 Statistická analýza vzorků	31
2.1.3 Statistické zpracování výsledků	35
2.1.4 Transformace	37
2.1.5 Klasifikace	40
2.1.6 Kvantizace	45
2.2 Modelování neuronových sítí	45
2.2.1 Biologický model neuronu	46
2.2.2 Matematický model neuronu	47
2.2.3 Obvodové a aktivační funkce	51

3 Algoritmy učení

55

3.1 Algoritmus zpětného šíření chyby	58
3.1.1 Základní algoritmus učení se zpětným šířením chyby - BPG	59
3.1.2 Modifikované algoritmy učení se zpětným šířením chyby	61
3.2 Kompetitivní učení	65

4 Vícevrstvé neuronové sítě

71

4.1 Dopředné sítě	72
4.2 Rekurentní Elmanovy sítě	73

5 Samoorganizující se neuronové sítě	77
5.1 Základní poznatky o SOM	78
5.2 Kohonenovy mapy	80
5.2.1 Mapy s dávkovým učením	81
5.3 Varianty SOM	82
5.4 SOM s učitelem	84
5.5 Učící se vektorový kvantizér – LVQ	89
6 Příklady aplikací neuronových sítí	97
6.1 Postup práce na projektu	99
6.1.1 Postup při sestavování neuronové sítě	100
6.1.2 Optimalizace struktury	101
6.1.3 Syntéza neuronových sítí	102
6.1.4 Kleštění neuronové sítě	102
6.1.5 Výběr vstupních dat	104
6.1.6 Dolování dat	105
6.2 Zpracování řečového signálu pomocí UNS	106
6.2.1 Řeč – její vlastnosti a charakteristiky	107
6.2.2 Separace mluvčích založená na UNS	115
6.2.3 Fonémová segmentace založená na UNS	117
6.2.4 Rozpoznaní řeči	121
6.2.5 Syntéza řeči	127
6.2.6 Analýza porušené řeči	150
6.3 Predikce časových řad	160
6.4 Zpracování EEG pomocí UNS	162
6.4.1 Elektroencefalografický záznam	163
6.4.2 Analýza EEG záznamu	166
6.5 Analýza EKG křivky	167
6.6 Ostatní aplikace UNS	168
7 Realizace umělých neuronových sítí	171
7.1 Simulace UNS na počítačích	171
7.2 Neuropočítače a neurokoprocesory	172
7.3 Neuročipy	175
7.4 Realizace UNS pomocí hradlových polí FPGA	177
7.5 Optoelektronické a optické neuronové sítě	180
8 Software pro zpracování řečového signálu neuronovými sítěmi	181
8.1 Speech Laboratory	182
8.2 Classify	188

8.3 SOM Laboratory	192
A Definice pojmu z oblasti UNS	199
B Příklad – modelování prozodie syntetické řeči	203
C Časopisy s tématikou UNS	209
Reference (kód indexování podle tvorbených elementů vektoru)	211
2.3 Vektovní transformace - matematická vložka "Merický klobouk"	211
2.5 Klasifikace do dvou tříd a) pomocí MLNN se sigmoidální aktivací funkcií, b) pomocí RBFNN	211
2.4 Založení vektorem kvantizace pomocí Voronovaho vektoru	212
2.5 Model biologického neurona (Poznámky k lekcii 06)	212
2.6 Model McCulloch-Pittsova neurona	212
2.7 Význam pravidla o aktivaciální hodnotě - signál, výběr, pravidlo	212
2.8 Význam pravidla o aktivaciální funkce - signál, funkce, pravidlo	212
2.9 Význam struktury s aktivacíální funkce - signál, funkce	212
2.10 Separabilitu prostoru dat a) lineární separabilitu, co znamená lineární rozdělení	212
3.1 Práhové funkce a funkce stepovitější funkce stepové	217
3.2 Metody výběru při trenování RBFNN	218
4.1 Separabilitu rozlišitelnosti mnoha set pomocí vložek pomocí základní funkce s využitím vlastností funkce stepového rozdělení	219
4.2 Využití vlastností funkce stepovité funkce v rozlišování různých informací	219
4.3 Schéma architektury Elaboratory referenčního vzdálenostního	219
5.1 Příklady topologií mapy a její vlastnosti	220
5.2 Kohenova vlastnost využití mapy	220
5.3 Pyramida a hierarchické vzdálenostní struktury RBFNN	221
5.4 Porovnání Kohenenovy a somové využití mapy ve formě sítě s vlastnostmi, co je možné s díky mapou	221
5.5 Elektrode sondařské a její využití v rámci Elaboratory	221
5.6 Kohonenovo do dělení mapy	221
6.1 Syntéza neuronového výkonného "corona", a) použití funkce stepové	229
6.2 Syntéza neuronového výkonného "glutau" pomocí funkce stepové	229
6.3 Neuron s klasifikací skryté výstupy MLNN	230